מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין שהשאלה היא טקסט שיש לקרוא ולפרק בעיון לפני מתן תשובה
- לתרגל את חמשת השלבים בסדר קבוע עד שהופכים להרגל
- לזהות את שלושת ממדי השאלה ולהתאים להם תשובה מתאימה
- לכתוב תשובות מלאות הכוללות את כל חלקי השאלה ומנוסחות במשפט שלם

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – היכרות עם השיטה

1. ב – נושא, מידע והוראה
2. ג – חמישה
3. ב – קוראים את השאלה עד הסוף
4. א – כדי לא לפספס חלקים בשאלה

חלק ב' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – מתאימים שלב לפעולה

1 – ב (קוראים את השאלה עד הסוף, לאט)
2 – ה (בודקים איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה)
3 – א (מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה)
4 – ג (מנסחים לעצמנו מה צריך לעשות כדי לענות)
5 – ד (עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על הכול)

חלק ג' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – השלמת משפטים

1. חלקים
2. נמקו
3. ממד

חלק ד' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – מיישמים את השיטה

1. קוראים את השאלה או ההוראה עד הסוף
2. בודקים איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה
3. מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה
4. מחליטים מה עליי לעשות כדי לענות, ואיפה לחפש
5. עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על כל החלקים

חלק ה' – פרק 2 • שלבים 1-2: קוראים ומפיקים מידע מהשאלה – היכרות עם השלבים

1. נכון – שלב 1 הוא לקרוא את כל השאלה לפני שעונים, לאט ואולי פעמיים
2. לא נכון – צריך לסיים לקרוא את כל השאלה לפני שמתחילים לענות
3. נכון – בשלב 2 בודקים איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה עצמה
4. נכון – למשל משפט כמו 'בפסקה 3 מסופר על...' כבר נותן מידע לתשובה

חלק ו' – פרק 2 • שלבים 1-2: קוראים ומפיקים מידע מהשאלה – מוצאים את המידע החבוי

1. א – מספר הפסקה שבה נמצאת התשובה
2. ג – שלושה פרטים
3. ב – לפני שעוברים לשלבים הבאים, כדי לוודא שהבנו הכל
4. ב – לזהות איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה עצמה

חלק ז' – פרק 2 • שלבים 1-2: קוראים ומפיקים מידע מהשאלה – תרגול עצמאי

1. קיבלנו מידע שהתשובה נמצאת בפסקה 4 וידוע שמדובר בפתרון לבעיה
2. כל שאלה הכוללת ציון מספר פסקה או חלק בטקסט כרמז למיקום התשובה
3. כדי לוודא שמבינים את כל חלקי השאלה ולא מפספסים מידע או הוראה
4. שני נימוקים שונים המוסברים ולקוחים מהטקסט

חלק ח' – פרק 3 • שלב 3: מסמנים מילות שאלה – זיהוי מילות שאלה

- 1. נכון – מדוע תמיד דורשת סיבה או הסבר
- 2. לא נכון – מספר בשאלה שווה למספר החלקים הנדרשים בתשובה
- 3. נכון – הסבירו מבקשת תשובה מפורטת
- 4. לא נכון – נמקו מחייב להסביר סיבה במילה כי
- 5. נכון – השוו עוסקת תמיד בהשוואה בין שני פרטים או יותר

חלק ט' – פרק 3 • שלב 3: מסמנים מילות שאלה – מספרים וכללים

- 1. שני
- 2. השוו
- 3. מדוע
- 4. כי

חלק י' – פרק 3 • שלב 3: מסמנים מילות שאלה – יישום וכתיבה

- 1. מילות השאלה: הסבירו, מדוע, שני נימוקים. התשובה צריכה לכלול שלושה חלקים: הסבר, סיבה ושני נימוקים מהטקסט
- 2. תשובה פתוחה - יש לכלול את המילה השוו ומספר, למשל: השוו בין שני הפתרונות שהוצעו בכתבה
- 3. תשובה שמתחילה במילה כי ומביאה נימוק מהטקסט, למשל: כי משחקים פעילים עוזרים לתלמידים להתרכז בשיעור
- 4. כדי לוודא שהתשובה שלמה וכוללת את כל מה שנדרש, ולא לשכוח חלק מהתשובה

חלק י"א – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – מכירים את שלושת הממדים

- 1. נכון – איתור מידע הוא חיפוש עובדות, מספרים או פרטים שכתובים ישירות בטקסט
- 2. לא נכון – הערכה וביקורת מבקשת לבטא עמדה אישית ולנמק אותה

חלק י"ב – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – מזהים לפי מילת השאלה

- 1. א – איתור מידע
- 2. ג – הערכה וביקורת
- 3. א – איתור מידע

חלק י"ג – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – מיון וכתיבה

- 1. פרשנות והיסק

חלק י"ד – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – התאמת שאלות לממד

- 1 – ד (איתור מידע)
- 2 – ג (הערכה וביקורת)
- 3 – ב (פרשנות והיסק)
- 4 – ה (איתור מידע)
- 5 – א (הערכה וביקורת)

חלק ט"ו – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – זיהוי ושחזור

- 1. נכון – כך בנוי שלב 5 בשיטה
- 2. לא נכון – התשובה צריכה להיות במשפט מלא

חלק ט"ז – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – מה עושים בפועל

- 1. א – חוזרים לסימונים משלב 3 ומסמנים ✔ ליד כל חלק שנענה
- 2. א – במילים מהשאלה עצמה
- 3. א – המילה "כי" עם הסבר

חלק י"ז – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – תרגול והשלמה

- 1. משפט
- 2. חלקים

חלק י"ח – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – התאמה

- 1 – ג (קוראים את השאלה עד הסוף, לאט)
- 2 – ד (מסמנים את מילות השאלה)
- 3 – א (מחליטים מה צריך לעשות כדי לענות)
- 4 – ב (עונים במשפט מלא ובודקים את התשובה)

חלק י"ט – פרק 6 • תרגול מסכם: טקסטים ושאלות – מכירים את השלבים והסוגות

- 1. ב – קוראים את השאלה עד הסוף
- 2. ב – שלושה
- 3. ג – בלוג

חלק כ' – פרק 6 • תרגול מסכם: טקסטים ושאלות – זיהוי ויישום

- 1. נכון – כך כתוב בשלב השלישי של השיטה
- 2. לא נכון – צריך לקרוא את השאלה עד הסוף לפני שעונים
- 3. נכון – כך נאמר בשלב 3 של השיטה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תלמיד/ה מצליח/ה לפרט את חמשת השלבים לפי הסדר הנכון
- תלמיד/ה מסביר/ה נכון מהו כל ממד ונותן/ת דוגמה מתאימה
- בתשובה הכתובה מופיעים כל חלקי השאלה במשפט מלא עם ו ליד כל חלק

טיפים להפעלה:

- אפשר לעבוד על פרק אחד בכל שיעור ולחזור על השלבים בתחילת כל שיעור חדש
- לתלמידים מתקשים מומלץ להתחיל מגרסת חנ״מ עם שלוש אפשרויות והקראה
- כדאי לתרגל עם טקסטים מגוונים מהרשימה כדי להרגיל את התלמידים לסוגות שונות
- לסיים כל פרק בכרטיס יציאה קצר כדי לבדוק הבנה לפני המעבר הלאה

חוברת תרגול – השאלה כטקסט

? השאלה כטקסט

יסודי · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מכירים את השיטה: חמשת השלבים
2. פרק 2 – שלבים 1-2: קוראים ומפיקים מידע מהשאלה
3. פרק 3 – שלב 3: מסמנים מילות שאלה
4. פרק 4 – שלב 4: מזהים את ממד השאלה
5. פרק 5 – שלב 5: עונים תשובה מלאה
6. פרק 6 – תרגול מסכם: טקסטים ושאלות

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת לומדים לקרוא שאלה לאט ולפרק אותה לחלקים. בכל פרק יש הסבר קצר ותרגילים. עובדים שלב אחר שלב.

📖 מילון קטן:

שאלה כטקסט	שאלה היא טקסט קצר עם נושא, מידע והוראה
חמשת השלבים	הדרך לפרק שאלה: קוראים, מפיקים מידע, מסמנים, מחליטים מה לעשות, עונים
מילת שאלה	מילה כמו מה, מדוע, הסבירו, השוו שמכוונת את התשובה
ממד איתור מידע	תשובה שנמצאת ישירות בטקסט
ממד פרשנות והיסק	תשובה שדורשת הבנה בין השורות
ממד הערכה וביקורת	תשובה שדורשת דעה אישית עם נימוק
נימוק	הסבר עם המילה כי שמסביר למה
כרטיס יציאה	משימה קצרה בסוף השיעור לבדיקת הבנה
מחוון עצמי	רשימה לבדיקה עצמית של התשובה
הוראה בשאלה	המילים שאומרות מה בדיוק צריך לעשות, כמו נמקו או השוו

1 חלק א' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – היכרות עם השיטה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה יש בתוך שאלה?

א) רק הוראה ב) נושא, מידע והוראה ג) רק נושא ד) תשובה מוכנה

2. כמה שלבים לומדים?

א) שלושה ב) ארבעה ג) חמישה ד) שישה

3. מה עושים קודם כול?

א) מסמנים מילות שאלה ב) קוראים את השאלה עד הסוף ג) עונים במשפט מלא ד) מזהים ממד

4. למה קוראים פעמיים?

א) כדי לא לפספס חלקים בשאלה ב) כדי לחסוך זמן ג) כדי לכתוב תשובה ארוכה יותר

ד) כי כך כתוב בחוק

2 חלק ב' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – מתאימים שלב לפעולה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שלב 1	___	**א.** מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה
2. שלב 2	___	**ב.** קוראים את השאלה עד הסוף, לאט

3. שלב 3	___	**ג.** מנסחים לעצמנו מה צריך לעשות כדי לענות
4. שלב 4	___	**ד.** עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על הכול
5. שלב 5	___	**ה.** בודקים איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה

3 חלק ג' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. מספר בתוך השאלה מראה כמה _____ צריכים להיות בתשובה

2. כשיש בשאלה את המילה _____ , חייבים לכתוב בתשובה את המילה 'כי'

3. בשלב 4 לומדים לזהות את ה _____ של השאלה: איתור מידע, פרשנות והיסק, או הערכה וביקורת

4 חלק ד' – פרק 1 • מכירים את השיטה: חמשת השלבים – מיישמים את השיטה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מחליטים מה עליי לעשות כדי לענות, ואיפה לחפש
☐	עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על כל החלקים
☐	בודקים איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה
☐	מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה
☐	קוראים את השאלה או ההוראה עד הסוף

5 חלק ה' – פרק 2 • שלבים 1-2: קוראים ומפיקים מידע מהשאלה – היכרות עם השלבים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שלב 1 אומר לקרוא את השאלה עד הסוף, לאט ואפילו פעמיים	☐	☐
2	אפשר לקפוץ ישר לתשובה בלי לקרוא את כל השאלה	☐	☐
3	שלב 2 הוא לשאול על מה השאלה ואיזה מידע היא נותנת	☐	☐
4	לפעמים חצי מהתשובה כבר כתוב בתוך השאלה עצמה	☐	☐

6 חלק ו' – פרק 2 • שלבים 1-2: קוראים ומפיקים מידע מהשאלה – מוצאים את המידע החבוי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה השאלה כבר מגלה לנו לפני שקוראים את הטקסט?

א) מספר הפסקה שבה נמצאת התשובה ב) שם הכתבה ג) שם הכותב ד) מספר המילים בתשובה

2. כמה דברים צריך לציין בתשובה לפי השאלה?

א) פרט אחד בלבד ב) שני פרטים ג) שלושה פרטים ד) ארבעה פרטים

3. מתי כדאי לקרוא שוב את השאלה?

א) אחרי שכותבים תשובה ב) לפני שעוברים לשלבים הבאים, כדי לוודא שהבנו הכל

ג) רק אם שכחנו משהו ד) אף פעם לא קוראים פעמיים

4. למה מיועד שלב 2?

א) לכתוב תשובה מיד ב) לזהות איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה עצמה ג) לבדוק את האיות

ד) לצייר תמונה

7 חלק ז' – פרק 2 • שלבים 1-2: קוראים ומפיקים מידע מהשאלה – תרגול עצמאי

ענו בקצרה.

1. קראו: 'בפסקה 4 מסופר על פתרון לבעיית מגרש החול. מהו הפתרון?' כתבו איזה מידע כבר קיבלתם מהשאלה עצמה, לפני שחיפשתם בטקסט

2. כתבו שאלה קצרה משלכם על טקסט שלמדתם, כך שתהיה בה רמיזה למיקום התשובה (למשל 'בפסקה...')

3. הסבירו במשפט אחד למה חשוב לקרוא את השאלה פעמיים לפני שעונים

4. קראו שאלה דמיונית: 'הסבירו מדוע בני נוער צריכים לישון שעות רבות, לפי שני נימוקים מהטקסט' - אילו שני דברים חייבים להופיע בתשובה?

8 חלק ח' – פרק 3 • שלב 3: מסמנים מילות שאלה – זיהוי מילות שאלה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מילת השאלה 'מדוע' מבקשת מאיתנו למצוא סיבה	☐	☐
2	כשכתוב בשאלה 'ציינו שני פרטים' מספיק לכתוב פרט אחד	☐	☐
3	המילה 'הסבירו' היא מילת שאלה שדורשת פירוט והבהרה	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
4	אם בשאלה כתוב 'נמקו' אפשר לענות בלי המילה 'כי'	☐	☐
5	מילת השאלה 'השוו' מבקשת למצוא דמיון או הבדל בין שני דברים	☐	☐

9 חלק ט' – פרק 3 • שלב 3: מסמנים מילות שאלה – מספרים וכללים

השלימו את המילה החסרה.

1. כשבשאלה כתוב 'ציינו שני פרטים', התשובה צריכה לכלול _____ פרטים

2. מילת השאלה שמבקשת למצוא דמיון והבדל בין שני דברים היא _____

3. מילת השאלה שמבקשת לתת סיבה או הסבר היא _____

4. אחרי המילה 'נמקו' חייבת להופיע במשפט התשובה המילה _____

10 חלק י' – פרק 3 • שלב 3: מסמנים מילות שאלה – יישום וכתיבה

ענו בקצרה.

1. קראו: 'הסבירו מדוע חשוב לישון מספיק, והביאו שני נימוקים מהטקסט.' סמנו את מילות השאלה וכתבו כמה חלקים צריכה התשובה לכלול

2. כתבו שאלה משלכם שיש בה מילת השאלה 'השוו' ומספר, לדוגמה על שני אירועים בטקסט שקראתם

3. ענו במשפט מלא על השאלה: נמקו מדוע כדאי לארגן משחקים פעילים בהפסקה

4. הסבירו במילים שלכם למה חשוב לספור כמה חלקים יש בשאלה לפני שעונים

11 חלק י"א – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – מכירים את שלושת הממדים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ממד 'איתור מידע' מבקש למצוא פרטים שכתובים במפורש בטקסט	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	ממד 'הערכה וביקורת' מבקש רק להעתיק משפט מהטקסט בלי להוסיף דעה	☐	☐

12 חלק י"ב – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – מזהים לפי מילת השאלה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. 'מתי' - איזה ממד?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) אין קשר לממד

2. 'לדעתכם' - איזה ממד?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) אין קשר לממד

3. 'ציינו' - איזה ממד?

א) איתור מידע ב) פרשנות והיסק ג) הערכה וביקורת ד) כל הממדים

13 חלק י"ג – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – מיון וכתיבה

השלימו את המילה החסרה.

1. שאלה שמבקשת להסביר מדוע קרה משהו שלא כתוב במפורש שייכת לממד ה_____

14 חלק י"ד – פרק 4 • שלב 4: מזהים את ממד השאלה – התאמת שאלות לממד

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. היכן התקיים יום הספורט?	___	**א.** הערכה וביקורת
2. לדעתכם, האם הרעיון מוצלח? נמקו	___	**ב.** פרשנות והיסק
3. מדוע לדעתכם מעיין הרגישה בודדה בהתחלה?	___	**ג.** הערכה וביקורת
4. כמה שבועות ארך התהליך בבלוג?	___	**ד.** איתור מידע
5. האם כדאי לארגן משחקים בהפסקה? הביעו עמדה	___	**ה.** איתור מידע

15 חלק ט"ו – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – זיהוי ושחזור

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בשלב 5 עונים במשפט מלא ומשתמשים במילים מהשאלה בפתיחת התשובה.	☐	☐
2	בשלב 5 אפשר לענות במילה אחת בלי משפט שלם.	☐	☐

16 חלק ט״ז – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – מה עושים בפועל

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה בודקים בסוף הכתיבה?

א) חוזרים לסימונים משלב 3 ומסמנים ✔ ליד כל חלק שנענה

ב) מתחילים לקרוא את השאלה מחדש מההתחלה ג) מוחקים את התשובה שכתבו

ד) כותבים שאלה חדשה לגמרי

2. במה פותחים את המשפט בתשובה?

א) במילים מהשאלה עצמה ב) בציור קטן ג) במספר בלבד בלי מילים ד) בשם המורה

3. מה חייב להיות כשכתוב "נמקו"?

א) המילה "כי" עם הסבר ב) ציור של הנושא ג) מספר העמוד בטקסט ד) שם הכותב בלבד

17 חלק י״ז – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – תרגול והשלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. בשלב 5 עונים ב _____ מלא, לא במילה אחת.

2. לפני הגשת התשובה בודקים: עניתי על כל ה _____ ?

18 חלק י״ח – פרק 5 • שלב 5: עונים תשובה מלאה – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שלב 1	___	**א.** מחליטים מה צריך לעשות כדי לענות
2. שלב 3	___	**ב.** עונים במשפט מלא ובודקים את התשובה
3. שלב 4	___	**ג.** קוראים את השאלה עד הסוף, לאט
4. שלב 5	___	**ד.** מסמנים את מילות השאלה

19 חלק י״ט – פרק 6 • תרגול מסכם: טקסטים ושאלות – מכירים את השלבים והסוגות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו השלב הראשון בפירוק השאלה?

א) מסמנים את מילות השאלה ב) קוראים את השאלה עד הסוף ג) מבצעים את המשימה

ד) מזהים את הממד

2. כמה ממדים יש לשאלה לפי השיטה?

א) שניים ב) שלושה ג) ארבעה ד) חמישה

3. איזו סוגה היא הטקסט ״הבלוג של מעיין״?

א) מודעה ב) כתבה ג) בלוג ד) טקסט טיעוני

20 חלק כ׳ – פרק 6 • תרגול מסכם: טקסטים ושאלות – זיהוי ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בשלב 3 מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה	☐	☐
2	אפשר לדלג על קריאת השאלה ולענות ישר כדי לחסוך זמן	☐	☐
3	מספר בשאלה מעיד על מספר החלקים שצריך בתשובה	☐	☐

🎟 כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת לפרק שאלה לפי חמשת השלבים בלי עזרה?

האם אני מזהה את ממד השאלה - איתור מידע, פרשנות או הערכה?

האם התשובות שלי כוללות את כל החלקים שהשאלה דרשה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀